

**Wytyczne EUNB
w sprawie
modeli wartości zagrożonej w warunkach
skrajnych
EBA/GL/2012/2**

Londyn, dnia 16 maja 2012 r.

Status wytycznych

1. Niniejszy dokument zawiera wytyczne wydane zgodnie z art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylenia decyzji Komisji 2009/78/WE („rozporządzenie EUNB”). Zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia EUNB właściwe organy i instytucje finansowe dokładają wszelkich starań, aby zastosować się do tych wytycznych.

2. W wytycznych określono stanowisko EUNB w kwestii odpowiednich praktyk nadzorczych w ramach Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego bądź sposobu stosowania przepisów prawa unijnego w danym obszarze. W związku z tym EUNB oczekuje stosowania się do wytycznych od wszystkich właściwych organów i instytucji finansowych, do których są one kierowane. Właściwe organy, do których mają zastosowanie wytyczne, powinny stosować się do nich poprzez ich odpowiednie włączenie do własnych praktyk nadzorczych (np. poprzez zmianę własnych ram prawnych, własnych przepisów lub wytycznych dotyczących nadzoru bądź własnych procesów nadzorczych); dotyczy to również przypadków, w których dane wytyczne kierowane są przede wszystkim do instytucji.

Wymogi dotyczące powiadomienia

3. Zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia EUNB, właściwe organy obowiązane są do dnia 16 lipca 2012 r. powiadomić EUNB, czy stosują się lub czy zamierzają stosować się do takich wytycznych, przy czym niestosowanie się do nich powinno zostać uzasadnione. W przypadku niezłożenia takiego powiadomienia w przewidzianym terminie EUNB uznaje, iż dany właściwy organ nie stosuje się do wytycznych. Powiadomienia należy przysyłać na formularzu określonym w dziale V na adres compliance@eba.europa.eu z dopiskiem „EBA/GL/2012/2”. Powiadomienia składają osoby należycie upoważnione do składania oświadczeń o zgodności w imieniu macierzystych właściwych organów.

4. Powiadomienie właściwego organu, o którym mowa w poprzednim punkcie, zostanie opublikowane na stronie internetowej EUNB zgodnie z art. 16 rozporządzenia EUNB.

Spis treści

Tytuł I – Przedmiot, zakres i definicje	4
1. Przedmiot	4
2. Zakres i poziom stosowania	4
3. Definicje	4
Tytuł II – Wymogi dotyczące modelowania przez instytucje wartości zagrożonej w warunkach skrajnych	5
A. Wyznaczanie i zatwierdzanie okresu występowania warunków skrajnych	5
4. Długość okresu występowania warunków skrajnych	5
5. Liczba okresów występowania warunków skrajnych dla potrzeb skalowania	5
6. Podejście w zakresie wyznaczania odpowiedniego okresu historycznego	6
7. Dokumentacja podejścia zastosowanego do wyznaczenia okresu występowania warunków skrajnych	8
B. Przegląd okresu występowania warunków skrajnych	8
8. Częstotliwość	8
9. Monitorowanie okresu występowania warunków skrajnych	9
C. Metodologia wartości zagrożonej w warunkach skrajnych	9
10. Zgodność z metodologią wartości zagrożonej	9
11. Szacowanie wartości wskaźników zastępczych dla wartości zagrożonej w warunkach skrajnych	12
12. Zatwierdzanie wskaźników zastępczych	13
13. Zatwierdzanie parametrów wyjściowych/wyników modelu	14
D. Test praktyczny	15
14. Test praktyczny	15
Tytuł III – Przepisy końcowe i wdrożenie	15
15. Data wejścia w życie	15

Tytuł I – Przedmiot, zakres i definicje

1. Przedmiot

Niniejsze wytyczne mają na celu ustalenie wspólnego podejścia właściwych organów w całej UE do zagadnienia modeli wartości zagrożonej w warunkach skrajnych, aby poprawić zbieżność praktyk nadzorczych zgodnie z treścią załącznika V do dyrektywy 2006/49/WE zmienionej dyrektywą 2010/76/UE.

2. Zakres i poziom stosowania

1. Właściwe organy powinny zobowiązać instytucje do stosowania się do postanowień niniejszych wytycznych w kwestii wartości zagrożonej w warunkach skrajnych.

2. Niniejsze wytyczne powinny mieć zastosowanie do instytucji wykorzystujących metodę modeli wewnętrznych w celu obliczania wymogów kapitałowych dla ryzyka rynkowego w księdze handlowej.

3. O ile w niniejszych wytycznych nie określono inaczej, mają one zastosowanie do instytucji na szczeblu (indywidualnym lub skonsolidowanym), na którym model taki jest zatwierdzany do użytku przez właściwe organy.

3. Definicje

W niniejszych wytycznych zastosowanie mają następujące definicje:

- a. Termin „instytucje” oznacza instytucje kredytowe i przedsiębiorstwa inwestycyjne w rozumieniu dyrektyw 2006/48/WE i 2006/49/WE.
- b. Termin „dane antytetyczne¹” użyty w pkt. 6 niniejszych wytycznych oznacza zmiany poziomu cen, które zostają uznane za istotne, niezależnie od ich kierunku.
- c. Termin „centrowanie” użyty w pkt. 10 niniejszych wytycznych oznacza proces ilościowy mający na celu usunięcie danego trendu z danych historycznych. W zależności od pozycji i rozmiarów trendu, nieusunięcie danej tendencji z danych historycznych w celu symulacji zmian cenowych mogłoby doprowadzić do generowania głównie dochodowych scenariuszy oraz bardzo niewielu i ograniczonych szkód.
- d. Termin „wskaźnik zastępczy” w pkt. 11 niniejszych wytycznych oznacza dającą się obserwować zmienną lub cenę pochodzącą z płynnego rynku, którą stosuje się w zastępstwie zmiennej, której nie da się obserwować (lub której

¹ Termin „dane antytetyczne” odnosi się do danych przeciwnych do przewidywanego kierunku zmian, np. ujemne stopy procentowe w wyniku symulacji stóp procentowych forwardowych.

hipotetyczna cena nie odzwierciedla realnych transakcji na głębokim, dwukierunkowym rynku), i której tym samym nie można precyzyjnie zmierzyć. Instytucje wykorzystują wskaźniki zastępcze dla celów wyceny i pomiaru ryzyka. Z teoretycznego punktu widzenia można wyróżnić trzy rodzaje wskaźników zastępczych: wskaźniki stosowane do wyceny instrumentów (co miałyby również wpływ na właściwość wartości zagrożonej i wartości zagrożonej w warunkach skrajnych jako miar adekwatności kapitałowej), wskaźniki stosowane do obliczania wartości zagrożonej (co znalazłoby również odzwierciedlenie w mierze wartości zagrożonej w warunkach skrajnych) oraz wskaźniki wpływające wyłącznie na obliczenia wartości zagrożonej w warunkach skrajnych.

Tytuł II – Wymogi dotyczące modelowania przez instytucje wartości zagrożonej w warunkach skrajnych

A. Wyznaczanie i walidacja okresu występowania warunków skrajnych

4. Długość okresu występowania warunków skrajnych

1. Określony w dyrektywie w sprawie wymogów kapitałowych wymóg, zgodnie z którym dane historyczne wykorzystywane do skalowania miary wartości zagrożonej w warunkach skrajnych muszą obejmować nieprzerwany okres dwunastomiesięczny, ma zastosowanie również w sytuacji, gdy okres wyznaczony przez instytucję jest krótszy niż 12 miesięcy, lecz został uznany za istotną sytuację skrajną wywierającą wpływ na portfel danej instytucji.

2. Podejście, które zgodnie z wymogami w pkt. 10a załącznika V do dyrektywy 2006/49/WE zmienionej dyrektywą 2010/76/UE należy zastosować w celu wyznaczenia okresu występowania warunków skrajnych dla potrzeb obliczenia miary wartości zagrożonej w warunkach skrajnych, wyskalowanej według nieprzerwanego dwunastomiesięcznego okresu znacznych napięć finansowych, które wywarły wpływ na portfel instytucji, jest najistotniejszym elementem mającym wpływ na wyniki danego modelu, a tym samym podlega ono zatwierdzeniu przez właściwe organy.

5. Liczba okresów występowania warunków skrajnych dla potrzeb skalowania

1. W związku z zatwierdzeniem wybranego przez instytucje okresu występowania warunków skrajnych właściwy organ występuje jako właściwy organ odpowiedzialny za sprawowanie nadzoru skonsolidowanego nad daną instytucją unijną oraz, w przypadku modelu wewnętrznego przyjętego również na poziomie jednostki zależnej, jako właściwy organ odpowiedzialny za sprawowanie nadzoru nad jednostką zależną danej instytucji unijnej.

2. W przypadku zatwierdzenia przez właściwy organ okresu występowania warunków skrajnych określonego na poziomie grupy zgodnie z art. 37 ust. 2 dyrektywy 2006/49/WE odwołującym się do art. 129 dyrektywy 2006/48/WE, jednolity okres występowania warunków skrajnych powinien zostać określony wyłącznie na poziomie grupy.

3. W drodze wyjątku od powyższej zasady właściwy organ powinien zobowiązać instytucję unijną do wyznaczenia innego okresu występowania warunków skrajnych na poziomie jednostki zależnej w przypadku, gdy okres występowania warunków skrajnych wyznaczony dla danej grupy nie zostaje uznany za okres właściwy dla portfela jednostki zależnej. W przypadku, gdy instytucja posiadająca jednostkę zależną stosującą lokalnie zatwierdzony model wartości zagrożonej wykorzystuje jednolity ogólnogrupowy okres występowania warunków skrajnych, instytucja taka powinna przedstawić uzasadnienie, zgodnie z którym taki ogólnogrupowy okres występowania warunków skrajnych jest właściwy dla portfela jednostki zależnej.

6. Podejście w zakresie wyznaczania odpowiedniego okresu historycznego

1. W celu wyznaczenia okresu historycznego dla potrzeb skalowania instytucje powinny określić metodologię wyznaczania okresu występowania warunków skrajnych **właściwych** dla ich bieżącego portfela, z zastosowaniem jednego z poniższych sposobów:

- i. podejścia eksperckiego; lub
- ii. podejścia ilościowego.

2. Podejście eksperckie to takie, w ramach którego nie wykorzystuje się szczegółowej analizy ilościowej w celu wyznaczenia precyzyjnego okresu dla potrzeb skalowania, natomiast jako podstawę przyjmuje się pogłębioną analizę dotyczącą nieodłącznego ryzyka związanego z bieżącym portfelem danej instytucji oraz minionych okresów występowania warunków skrajnych związanych ze zidentyfikowanymi czynnikami ryzyka. W przypadku wykorzystywania przez instytucję tego rodzaju podejścia eksperckiego powinno ono obejmować elementy analizy ilościowej.

3. Z kolei podejście ilościowe to takie, w ramach którego w celu wyznaczenia historycznego okresu znacznych napięć istotnych dla bieżącego portfela instytucji wykorzystuje się, obok ekspertyz, również bardziej usystematyzowaną analizę ilościową. Tego rodzaju bardziej usystematyzowane podejście może być realizowane w oparciu o różne warianty:

- i. Podejście oparte na czynnikach ryzyka: instytucja wyznacza ściśle określoną liczbę czynników ryzyka uznanych przez nią za istotny wskaźnik zastępczy w kontekście zmian wartości jej portfela. Dane historyczne dotyczące takich czynników ryzyka mogą następnie zostać w pełni przeanalizowane w celu wyznaczenia okresu występowania najbardziej

Comment [TC1]: GRAMMATICAL
MISTAKE IN THE REVISED PHRASE:
WARUNKÓW ... WŁAŚCIWYCH

skrajnych warunków (np. poprzez wyznaczenie okresu o najwyższej zmienności danych czynników ryzyka) w oknie danych historycznych.

- ii. Podejście oparte na wartości zagrożonej: okres historyczny zostaje wyznaczony poprzez zastosowanie pełnego modelu wartości zagrożonej (ang. *full revaluation*) lub aproksymacji w odniesieniu do danego okresu historycznego w celu wyznaczenia dwunastomiesięcznego okresu o najwyższym zmierzonym wpływie na bieżący portfel.

4. Podejście w zakresie wyznaczania odpowiedniego okresu historycznego powinno być stosowane w celu wyznaczenia okresu historycznego, który zapewniłby konserwatywny wynik kapitałowy, a nie dokonał prostego wyboru okresu o najwyższej zmienności.

5. Instytucje mogą korzystać z jednego lub drugiego z opisanych podejść, przy czym, w miarę możliwości, w celu wyznaczenia okresu historycznego zalecane jest wykorzystanie podejścia ilościowego.

6. Instytucje mogą łączyć obydwa opisane powyżej podejścia w celu zmniejszenia nakładów obliczeniowych związanych z podejściem ilościowym. Można to osiągnąć poprzez zastosowanie podejścia eksperckiego w celu zawężenia liczby okresów danych historycznych, które zostaną uwzględnione w ramach podejścia ilościowego.

7. Niezależnie od zastosowanego podejścia, instytucje powinny udokumentować fakt, że dany okres występowania warunków skrajnych jest właściwy dla ich bieżącego portfela, oraz że w swoich analizach uwzględniły one szereg potencjalnych okresów historycznych. Instytucje powinny również wykazać, że portfel, na podstawie którego wyznaczano okresy występowania warunków skrajnych, jest reprezentatywny dla bieżącego portfela instytucji, np. poprzez zastosowanie podejścia w celu wyznaczenia okresu występowania warunków skrajnych w odniesieniu do innych typowych lub dawniejszych portfeli. Choć w przypadku wielu portfeli adekwatnym odzwierciedleniem okresu takich warunków skrajnych byłby np. dwunastomiesięczny okres związany ze znacznymi stratami lat 2007/2008, instytucje powinny ponadto uwzględnić inne okresy mające wpływ na bieżący portfel.

8. Podczas wyznaczania właściwego okresu historycznego lub skalowania modelu wartości zagrożonej w żadnym z przypadków nie należy stosować ważenia danych historycznych, ponieważ ważenie danych w okresie występowania warunków skrajnych nie zapewniłoby prawdziwego obrazu potencjalnych strat w wyniku warunków skrajnych, jakie mogłyby zostać odnotowane w portfelu instytucji.

9. Właściwe organy mogą zobowiązać instytucje do wykorzystania danych antytetycznych w ramach skalowania modelu wartości zagrożonej w warunkach skrajnych, szczególnie w przypadkach, gdy portfel instytucji charakteryzuje się częstymi zmianami pozycji.

7. Dokumentacja podejścia zastosowanego do wyznaczenia okresu występowania warunków skrajnych

1. Niezależnie od zastosowanego podejścia, instytucje obowiązane są przedstawić szczegółową dokumentację uzasadniającą dokonany wybór podejścia. W każdym przypadku powinna ona obejmować oceny ilościowe uzasadniające aktualny wybór okresu historycznego oraz jego wpływ na bieżący portfel. W tym zakresie powinna również mieścić się dokumentacja modelowania stóp zwrotu z czynników ryzyka.

2. W przypadku, gdy do wyznaczenia okresu występowania warunków skrajnych instytucje stosują podejście ilościowe, w odnośnej dokumentacji należy uwzględnić przynajmniej następujące kwestie:

- i. Uzasadnienie wyboru wykorzystanych czynników ryzyka w przypadku, gdy zastosowano podejście oparte na czynnikach ryzyka, oraz w przypadku, gdy wybrano mniejszą niż modelowana liczbę czynników ryzyka.
- ii. Uzasadnienie wszelkich uproszczeń w przypadku, gdy do wyznaczenia okresu historycznego zastosowano uproszczony model wartości zagrożonej.

3. W przypadku zastosowania podejścia ilościowego opartego na uproszczonym modelu wartości zagrożonej instytucja powinna również odpowiednio udokumentować fakt, iż uproszczona miara generuje, pod względem ogólnego kierunku, te same wyniki w zakresie wartości zagrożonej, co pełny model wartości zagrożonej (a tym samym pozwala na dokładne wyznaczenie okresu występowania najbardziej skrajnych warunków). Dokumentacja taka powinna obejmować analizę empiryczną.

4. W przypadku zastosowania podejścia ilościowego, które ma na celu wyznaczenie najbardziej zmiennego okresu dla danego zestawu czynników ryzyka, instytucja powinna odpowiednio udokumentować fakt, że okres o wysokiej zmienności stanowi odpowiedni wskaźnik zastępczy dla okresu o wysokiej mierze wartości zagrożonej, oraz że nieuwzględnienie korelacji lub innych czynników, które znalazłyby odzwierciedlenie w mierze wartości zagrożonej nie powoduje nieprzydatności danego wskaźnika zastępczego.

B. Przegląd okresu występowania warunków skrajnych

8. Częstotliwość

1. Określony w dyrektywie w sprawie wymogów kapitałowych wymóg dokonywania przez instytucje co najmniej raz w roku przeglądu dwunastomiesięcznego okresu występowania warunków skrajnych oznacza, iż różne okoliczności, w tym bardzo

wysoki obrót w księdze handlowej lub szczególne strategie handlowe, mogą wymagać dokonywania przeglądu okresu występowania warunków skrajnych z większą częstotliwością.

2. Wszelkie zmiany w zakresie wyboru okresu historycznego związane z wynikami dokonanego przeglądu okresu występowania warunków skrajnych należy zgłaszać właściwemu organowi przed planowaną datą wdrożenia proponowanych zmian.

9. Monitorowanie okresu występowania warunków skrajnych

1. Oprócz opisanego powyżej regularnego przeglądu, instytucja powinna wprowadzić procedury zapewniające stałą reprezentatywność wyznaczonego okresu występowania warunków skrajnych, w tym również w przypadku istotnych zmian warunków rynkowych lub składu portfela.

2. W celu wprowadzenia właściwych procedur dla potrzeb bieżącego monitoringu adekwatności okresu występowania warunków skrajnych, instytucja powinna udokumentować adekwatność zastosowanego podejścia. Monitoring może opierać się na zróżnicowanym wyborze czynników, który może różnić się u poszczególnych instytucji. Uwzględnić należy takie czynniki, jak zmiany warunków rynkowych, strategii handlowych, a także składu portfela. Czynniki takie mogą być analizowane poprzez zestawienie ze zmianami w zakresie alokacji wartości rynkowych lub referencyjnych, obciążenia składnikami ryzyka, poziomu wartości zagrożonych lub wrażliwości, repartycji wartości zagrożonych lub wrażliwości w portfelach i kategoriach ryzyka, rachunku zysków i strat i wyników weryfikacji historycznej, a także w kontekście wpływu nowo zatwierdzonych produktów na profil ryzyka.

3. Oprócz opisanych powyżej procedur, monitoring wartości zagrożonej w warunkach skrajnych w stosunku do wartości zagrożonej należy prowadzić na bieżąco, ponieważ o ile w teorii, ze względu różnice w parametryzacji, wartość zagrożona w warunkach skrajnych może wyjątkowo być niższa niż wartość zagrożona – również w fazie wstępnej – o tyle w sensie strukturalnym nie powinno to mieć miejsca. Stosunek wartości zagrożonej w warunkach skrajnych do wartości zagrożonej w chwili wyznaczenia odnośnego okresu występowania warunków skrajnych powinien służyć jako wartość odniesienia dla potrzeb bieżącego monitoringu. Przypadki znacznego zmniejszenia się tego stosunku należy traktować jako oznaki ewentualnej potrzeby dokonania przeglądu okresu występowania warunków skrajnych. W przypadku, gdy stosunek wartości zagrożonej w warunkach skrajnych do wartości zagrożonej wynosi mniej niż jeden, należy uznać to za sygnał ostrzegawczy, po którym powinien nastąpić przegląd okresu występowania warunków skrajnych.

C. Metodologia wartości zagrożonej w warunkach skrajnych

10. Zgodność z metodologią wartości zagrożonej

1. Metodologia wartości zagrożonej w warunkach skrajnych powinna opierać się na bieżącej metodologii wartości zagrożonej, przy czym w razie potrzeby wymagane są specjalne techniki dla przystosowania bieżącego modelu wartości zagrożonej w sposób pozwalający na wygenerowanie miary wartości zagrożonej w warunkach skrajnych. W związku z tym każdy czynnik występujący w modelu wartości zagrożonej powinien znaleźć odzwierciedlenie w modelu wartości zagrożonej w warunkach skrajnych.

2. W odniesieniu do norm stosowanych w przypadku obydwu miar, a także w odniesieniu do innych norm określonych w dyrektywie (np. poziom ufności 99%), instytucje mogą rozważyć zastosowanie skalowania według „pierwiastka kwadratowego z okresu czasu” w celu obliczenia dziesięciodniowej miary wartości zagrożonej w warunkach skrajnych. Ze względu jednak na pewne znane ograniczenia czynnika korygującego („pierwiastka czasu”), analiza mająca wykazać właściwość założeń będących podstawą do wykorzystania wzoru „pierwiastka czasu” powinna być częścią procesu walidacji modelu wewnętrznego.

3. O ile model wartości zagrożonej w warunkach skrajnych powinien uwzględniać niektóre z norm modelu bieżącej wartości zagrożonej, o tyle inne modele mogą odbiegać od tej zasady ze względu na wyraźne wymogi określone w dyrektywie lub niezgodności metodologiczne związane z pojęciem wartości zagrożonej w warunkach skrajnych. Dotyczy to szczególnie następujących obszarów:

(i) Długość okresu występowania warunków skrajnych

Ze względu na fakt, że długość okresu występowania warunków skrajnych musi wynosić 12 miesięcy, nie należy dopuszczać działań zmierzających do skrócenia lub wydłużenia takiego okresu występowania warunków skrajnych, motywowanych potrzebą spójności pomiędzy wartością zagrożoną a wartością zagrożoną w warunkach skrajnych.

(ii) Wymóg weryfikacji historycznej

Wartość mnożnika m_s stosowanego w odniesieniu do wymogów kapitałowych powinna wynosić przynajmniej 3 i powinna zostać zwiększona o składnik z zakresu 0-1 w zależności od wyników weryfikacji historycznej wartości zagrożonej. Weryfikacja historyczna jako taka nie jest jednak wymagana w przypadku modelu wartości zagrożonej w warunkach skrajnych.

(iii) Częstotliwość kalkulacji wartości zagrożonej w warunkach skrajnych

Zgodnie z dyrektywą w sprawie wymogów kapitałowych wartość zagrożoną w warunkach skrajnych należy obliczać co najmniej tygodniowo, co oznacza, że instytucje mogą obliczać tę miarę z większą częstotliwością, np. dzienną, tak by była ona zgodna z częstotliwością obliczania wartości zagrożonej.

Na przykład w przypadku przyjęcia przez instytucje tygodniowej kalkulacji wartości zagrożonej w warunkach skrajnych i przy założeniu jednodniowej miary wartości zagrożonej w warunkach skrajnych skalowanej do 10 dni,

dzienna kalkulacja wymogów kapitałowych w oparciu o modele wewnętrzne podlegałyby następującym wymogom:

- a) tę samą wartość miary wartości zagrożonej w warunkach skrajnych wykorzystano by dla 5 kolejnych dni roboczych po uruchomieniu modelu wartości zagrożonej w warunkach skrajnych;
 - b) w odniesieniu do obliczania średniej wartości miary wartości zagrożonej w warunkach skrajnych w ciągu poprzednich sześćdziesięciu dni roboczych, instytucje powinny taką średnią obliczyć przy wykorzystaniu poprzednich 12 wartości miary wartości zagrożonej w warunkach skrajnych;
 - c) instytucja powinna być w stanie wykazać, że w dniu tygodnia wybranym do obliczenia wartości zagrożonej w warunkach skrajnych jej portfel jest reprezentatywny dla portfela posiadanego w ciągu takiego tygodnia, oraz że wybrany portfel nie powoduje systematycznego niedoszacowania wartości zagrożonej w warunkach skrajnych obliczanej z częstotliwością tygodniową. Za wystarczający należy uznać np. dowód, że wartość zagrożona nie jest systematycznie niższa od wartości zagrożonej w warunkach skrajnych w dniu tygodnia wybranym do obliczenia wartości zagrożonej w warunkach skrajnych.
4. Normy dotyczące wartości zagrożonej w warunkach skrajnych mogą odbiegać od norm dotyczących wartości zagrożonej w innych okolicznościach, w których mogą występować niezgodności metodologiczne pomiędzy modelem bieżącej wartości zagrożonej a modelem wartości zagrożonej w warunkach skrajnych. Przykładem mogą być zmiany w bieżącej metodologii dotyczącej wartości zagrożonej, które nie przekładają się na miarę wartości zagrożonej w warunkach skrajnych, oraz zastosowanie wyceny lokalnej (analiza wrażliwości / wskaźniki zastępcze) zamiast pełnej rewaluacji będącej preferowanym podejściem w zakresie kalkulacji wartości zagrożonej w warunkach skrajnych.
5. Zgodnie z ogólną zasadą, zmiany w modelu lub metodologii wartości zagrożonej danej instytucji powinny zostać odzwierciedlone poprzez zmiany modelu / metodologii stosowanego/-ej do obliczenia obciążenia z tytułu wartości zagrożonej w warunkach skrajnych.
6. W wyjątkowych okolicznościach, kiedy instytucja jest w stanie wykazać, iż nie może wdrożyć rozbudowy metodologii bieżącej wartości zagrożonej w ramach wartości zagrożonej w warunkach skrajnych, sytuację taką należy udokumentować, a instytucja powinna być w stanie wykazać, że skutki (np. w kontekście wartości zagrożonej lub wymogów kapitałowych) wynikające ze zmian w ramach bieżącej wartości zagrożonej, które nie zostają uwzględnione w ramach miary wartości zagrożonej w warunkach skrajnych, są ograniczone.

7. W przypadku, gdy model wartości zagrożonej opiera się na współczynnikach wrażliwości, nie zaś na pełnej rewaluacji, zainteresowana instytucja powinna być w stanie wykazać, że podejście takie nadal będzie odpowiednie w odniesieniu do wartości zagrożonej w warunkach skrajnych w przypadku zastosowania większych gwałtownych wahań. Zastosowanie podejścia opartego na wrażliwości w odniesieniu do wartości zagrożonej w warunkach skrajnych może wymagać wkalkulowania pochodnych / wypukłości wyższego rzędu.

8. Wszelkie stosowane poziomy rewaluacji lub matryce cen spot / matryce zmienności powinny być poddawane przeglądowi i rozszerzane w celu uwzględnienia szerszych gwałtownych wahań czynników ryzyka, do jakich dochodzi w ramach scenariuszy warunków skrajnych. W przypadku wartości zagrożonej w warunkach skrajnych zaleca się stosowanie pełnej rewaluacji, przy czym gwałtowne wahania powinny być stosowane jednocześnie w odniesieniu do wszystkich czynników ryzyka.

9. W kontekście skalowania do danych rynkowych proces „centrowania” nie jest uznawany za niezbędny z punktu widzenia wartości zagrożonej w warunkach skrajnych. W przypadku istotnej tendencji w ramach danych rynkowych zamiast „centrowania” zaleca się zastosowanie danych antytetycznych.

10. W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie głównych omówionych powyżej kwestii dotyczących poziomu spójności aspektów metodologicznych dotyczących miary bieżącej wartości zagrożonej i wartości zagrożonej w warunkach skrajnych.

Czy konieczna jest spójność pomiędzy wartością zagrożoną a wartością zagrożoną w warunkach skrajnych?		
Tak, w przypadku...	Nie, w przypadku...	Wymagana weryfikacja
Poziomu ufności	Mechanizmu ważenia	Zmiany modelu
Okresu posiadania	Weryfikacji historycznej	Zastosowania aproksymacji szeregiem Taylora
	Długości okresu obserwacji historycznej	
	Częstotliwości obliczania	Metoda skalowania

11. Szacowanie wartości wskaźników zastępczych dla wartości zagrożonej w warunkach skrajnych

1. Ze względu na fakt, że ograniczenia danych powodujące konieczność zastosowania wskaźników zastępczych dla wartości zagrożonej są jeszcze bardziej istotne w przypadku wartości zagrożonej w warunkach skrajnych, oraz że zgodnie z oczekiwaniami wszelkie wskaźniki zastępcze zastosowane dla wartości zagrożonej są wymagane również w przypadku wartości zagrożonej w warunkach skrajnych – przy czym każdy nowy czynnik ryzyka niewystępujący w danych historycznych w naturalny sposób powinien wymagać zastosowania wskaźnika zastępczego w ramach kalkulacji wartości zagrożonej, choć tylko na zasadzie „tymczasowej” (np. po upływie roku ilość informacji byłaby już wystarczająca dla pełnego dwunastomiesięcznego szeregu danych) – ten sam wskaźnik zastępczy miałby bardziej „trwały” charakter dla celów wartości zagrożonej w warunkach skrajnych (ze względu na bardziej stały charakter historycznego szeregu czasowego).

2. W przypadku braku danego czynnika ryzyka w okresie występowania warunków skrajnych ze względu na fakt, iż nie był on zauważalny w ciągu takiego okresu (np. w przypadku nowo notowanych instrumentów kapitałowych), instytucja może wykorzystać inny czynnik ryzyka (w tym przypadku inny instrument kapitałowy z tego samego sektora o podobnym profilu ryzyka i profilu działalności), dla którego dostępne są informacje i w przypadku którego można wykazać wysoką korelację zachowań z czynnikiem, który instytucja chce uwzględnić. W przypadku wykorzystania takich wskaźników zastępczych instytucje powinny rozważyć, czy założenie 100% korelacji pomiędzy danym czynnikiem ryzyka a jego wskaźnikiem zastępczym jest założeniem odpowiednim.

3. Alternatywnie, instytucje mogą przyporządkować brakujący czynnik do innego czynnika o podobnej zmienności (bez konieczności korelacji). W przypadku zastosowania takiego podejścia instytucje powinny wykazać, że jest to podejście konserwatywne i odpowiednie.

4. W przypadku rozbudowy modelu wartości zagrożonej poprzez włączenie kolejnego czynnika ryzyka instytucja powinna również włączyć go do swoich obliczeń wartości zagrożonej w warunkach skrajnych. W niektórych przypadkach oznacza to konieczność przeglądu szeregu danych historycznych pod kątem takich czynników ryzyka i wprowadzenia odpowiedniego wskaźnika zastępczego, na przykład w sytuacji, gdy nowy czynnik ryzyka zastosowany do celów wyceny zostaje włączony do modelu wartości zagrożonej zgodnie z wymogami w pkt. 12 akapit pierwszy załącznika V do dyrektywy 2006/49/WE zmienionej dyrektywą 2010/76/UE.

5. We wszystkich przypadkach zastosowanie takich wskaźników zastępczych, w tym uproszczeń i pominięć, jest dopuszczalne tylko pod warunkiem, iż zostały one odpowiednio udokumentowane, a ich ograniczenia zostały uwzględnione i ujęte w wycenie kapitału instytucji.

12. Zatwierdzanie wskaźników zastępczych

1. O ile zatwierdzanie wskaźników zastępczych w przypadku wartości zagrożonej i wartości zagrożonej w warunkach skrajnych powinno odbywać się mniej więcej ten sam sposób, o tyle wskaźnik zastępczy zatwierdzony dla bieżącej wartości

zagrożonej nie oznacza, że jest on automatycznie akceptowalny w odniesieniu do wartości zagrożonej w warunkach skrajnych. Stosowane wskaźniki zastępcze powinny być poddawane okresowemu przeglądowi w celu oceny ich adekwatności i dla zapewnienia konserwatywnego wyniku.

2. W przypadku wskaźników zastępczych, które mogą być wykorzystywane wyłącznie w odniesieniu do wartości zagrożonej w warunkach skrajnych (np. ze względu na brak danych w wybranym okresie), instytucja powinna zadbać o to, by czynnik ryzyka wykorzystywany jako wskaźnik zastępczy był czynnikiem konserwatywnym.

13. Zatwierdzanie parametrów wyjściowych/wyników modelu

1. Wszystkie normy w zakresie kontroli spójności, dokładności i wiarygodności źródeł danych określone w odniesieniu do modelu wartości zagrożonej powinny mieć zastosowanie również do modelu wartości zagrożonej w warunkach skrajnych.

2. W odniesieniu do wszystkich parametrów bazowych, dla których instytucje nie posiadają historii danych wystarczającej do pełnego okresu odniesienia, należy zastosować gwałtowne wahania poprzez aproksymację, z wykorzystaniem ściśle powiązanych parametrów bazowych (ten sam rynek, podobna struktura i charakterystyka). W oparciu o ten sam proces, który został zatwierdzony dla modeli wewnętrznych instytucji, dla zapewnienia jakości danych historycznych wykorzystywanych dla danego okresu odniesienia, instytucje powinny udokumentować metodologię zastosowaną do identyfikacji i zastępczego odzwierciedlenia brakujących danych. Instytucje powinny również przeprowadzać testy pod kątem potencjalnych skutków zastosowania takich wskaźników zastępczych.

3. W związku z utrzymaniem rozbieżności arbitrażowych konieczne może być zastosowanie przez instytucje oczyszczenia danych dla wartości zagrożonej w warunkach skrajnych. W takim przypadku fakt usunięcia wartości odstających z szeregów danych historycznych powinien zostać odpowiednio uzasadniony i udokumentowany, ponieważ proces ten nie powinien spowodować zmniejszenia skali zdarzeń ekstremalnych.

4. Z uwagi na fakt, że modelowanie wartości zagrożonej w warunkach skrajnych z definicji wiąże się z zastosowaniem scenariuszy warunków o wysokiej skrajności do bieżących parametrów rynkowych, co może prowadzić do niespójnych warunków rynkowych (np. negatywnych stóp forward) częściej niż w przypadku kalkulacji bieżącej wartości zagrożonej, instytucje powinny monitorować błędy skalowania, które mogą się pojawić. Instytucje wykorzystujące pełną rewaluację do szacowania wartości zagrożonej w warunkach skrajnych mogą mieć do czynienia z takimi błędami skalowania częściej niż instytucje niekorzystające z pełnej rewaluacji – nie dlatego, że błędy się nie pojawiają, ale dlatego, że ich metodologia nie pozwala im na odnotowanie takich błędów skalowania w chwili ich wystąpienia.

D. Test praktyczny

14. Test praktyczny

1. Model wartości zagrożonej w warunkach skrajnych powinien być poddawany testowi praktycznemu poprzez wykorzystanie wyników wartości zagrożonej w warunkach skrajnych w ramach decyzji z zakresu zarządzania ryzykiem. Wyniki wartości zagrożonej w warunkach skrajnych powinny być dostępne jako uzupełnienie bieżącego zarządzania ryzykiem opartego na wynikach modelu bieżącej wartości zagrożonej. Wyniki wartości zagrożonej w warunkach skrajnych powinny być monitorowane i poddawane okresowemu przeglądowi przez kadrę kierowniczą wyższego szczebla.

2. W przypadku, gdy wyniki wartości zagrożonej w warunkach skrajnych ujawniają szczególną podatność na określone okoliczności, należy podjąć bezzwłoczne działania w celu odpowiedniego zarządzania takimi ryzykami.

Tytuł III – Przepisy końcowe i wdrożenie

15. Data wejścia w życie

Właściwe organy powinny wdrożyć niniejsze wytyczne poprzez włączenie ich do swoich procedur nadzorczych w ciągu sześciu miesięcy od publikacji ostatecznego tekstu wytycznych. Po tej dacie właściwe organy powinny zadbać o skuteczne ich stosowanie przez instytucje.